

DR HAB. ADRIAN NIEWĘGŁOWSKI, PROF. UMCS

SZTUCZNA INTELIGENCJA OCHRONA

Granice ochrony wytworów sztucznej inteligencji w prawie polskim

2024, KWIECIEŃ

stan prawny

- **aktualny stan prawny**
- **sztuczna inteligencja a wytwory generowane przez IA**
- **produkty “utworo-podobne”**
- **produkty spoza sfery imitacji ludzkiej pracy artystycznej**
- **prawo Ukrainy. Prawo pokrewne do sztucznej inteligencji**

ART. 33 UKRAIŃSKIEJ USTAWY O PR. AUT.

Przedmiotem niebędącym utworem oryginalnym, wytworzonym przez program komputerowy, jest przedmiot różniący się od istniejących podobnych przedmiotów i powstały w wyniku działania programu komputerowego bez bezpośredniego udziału osoby fizycznej w tworzeniu tego przedmiotu. Utwory stworzone przez osoby fizyczne przy użyciu technologii komputerowych nie są uważane za nieoryginalne przedmioty wygenerowane przez program komputerowy

Ukraińska ustawa o prawie autorskim 2022

Podmiotami praw *sui generis* do przedmiotów nieoryginalnych wygenerowanych przez program komputerowy są osoby, które są właścicielami autorskich praw majątkowych lub posiadają uprawnienia licencyjne do programu komputerowego przewidziane w części pierwszej artykułu 33, czyli twórcy takiego programu komputerowego, ich spadkobiercy, osoby, na które twórcy lub ich spadkobiercy przenieśli (zbyli) prawa majątkowe do programu komputerowego lub legalni użytkownicy programu komputerowego. Umowa może określać warunki własności szczególnego rodzaju prawa (***sui generis***) do nieoryginalnych przedmiotów wygenerowanych przez odpowiednie programy komputerowe.

- **Sui generis**
- **prawo wyłączne**

AI w Polsce

W chwili obecnej w Polsce ochrona wytworów sztucznej inteligencji nie jest przyznawana zarówno:

1) w prawie autorskim

2) w prawie patentowym

Taki jest dominujący pogląd

Ochrona AI *de lege lata?*

AI jednak chroniona?

01

Rozumienie autora

Autor jest w przepisach niezdefiniowany, czy sztuczna inteligencja jest autorem?

02

Teoria specyfikacji

Analogiczne zastosowanie przepisów kodeksu cywilnego o połączeniu i przetworzeniu rzeczy. Praca powinna prowadzić do powstania nowego dobra, które jest chronione

03

Recepcja teorii pożytków

wytwory sztucznej inteligencji jako pożytek, który przynosi korzystanie z autorskiego prawa wyłącznego (majątkowego). Pożytki przypadają właścicielowi autorskich praw majątkowych i są chronione

04

Nowe pole eksploatacji

Wytwory sztucznej inteligencji trzeba uznać za nowe pole eksploatacji praw autorskich majątkowych, które poszerza monopol uprawnionego

Prawo autorskie

Najszybciej można wyeliminować odniesienie się do problemu braku zdefiniowania autora i możliwości rozszerzenia tego pojęcia na maszynę.

01

Teoria specyfikacji

Jeżeli chodzi o teorię specyfikacji to w prawie autorskim istnieje zakaz analogii. Poza tym, przepisów dot. połączenia czy przetworzenia rzeczy nie da się w tym przypadku zastosować.

02

Teoria pożytków

Żeby ta teoria mogła mieć zastosowanie to co jest pożytkiem musiałoby być chronione jakimś prawem, żeby uprawniony mógł je nabyć. Czyli, innymi słowy, wytwór generowany sam musiałby być utworem

03

Pole eksploatacji

Wytwory sztucznej inteligencji nie są nowymi polami eksploatacji, to odrębne przedmioty, które często eksploatuje się na innych polach eksploatacji, niż program komputerowy

Teoria Specyfikacji

Art. 192. § 1 k.c.

Ten, kto wytworzył nową rzecz ruchomą z cudzych materiałów, staje się jej właścicielem, jeżeli wartość nakładu pracy jest większa od wartości materiałów

Art. 193 § 1 k.c.

Jeżeli rzeczy ruchome zostały połączone lub pomieszane w taki sposób, że przywrócenie stanu poprzedniego byłoby związane z nadmiernymi trudnościami lub kosztami, dotychczasowi właściciele stają się współwłaścicielami całości. Udziały we współwłasności oznacza się według stosunku wartości rzeczy połączonych lub pomieszanych

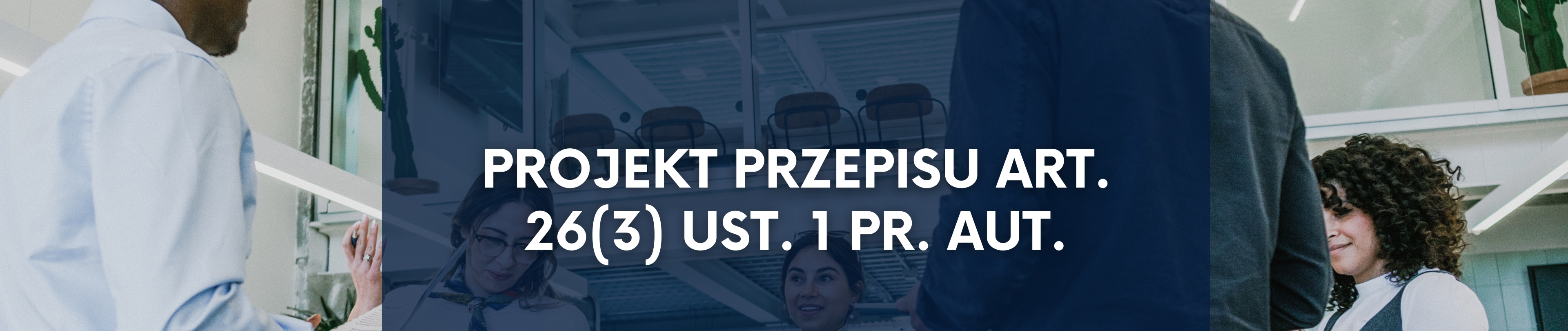
art. 10 pr. aut.

Jeżeli twórcy połączyli swoje odrębne utwory w celu wspólnego rozpowszechniania, każdy z nich może żądać od pozostałych twórców udzielenia zezwolenia na rozpowszechnianie tak powstałej całości, chyba że istnieje słuszna podstawa odmowy, a umowa nie stanowi inaczej.

Projekt zmian prawa aut.

- **Proces uczenia maszynowego a zwielokrotnienie**
- **ten proces zakłada m.in. zebranie danych przez sztuczną inteligencję, dokonanie przetworzeń i przeróbek tych danych, pewnych modyfikacji tak, aby danym nadać postać komunikatywną dla neuronowej sieci, a następnie wykonanie różnych kalkulacji**
- **Te czynności stanowiąc będą zwielokrotnienie i niekiedy opracowywanie w rozumieniu prawa autorskiego**

PROJEKT PRZEPISU ART. 26(3) UST. 1 PR. AUT.

Pierwotnie

Wolno zwielokrotniać rozpowszechnione utwory w celu eksploracji tekstów i danych, **z wyłączeniem tworzenia generatywnych modeli sztucznej inteligencji**, chyba że uprawniony zastrzegł inaczej.

Po zmianie (obecnie)

Wolno zwielokrotniać rozpowszechnione utwory w celu eksploracji tekstów i danych, chyba że uprawniony zastrzegł inaczej

Eksploracja tekstów

Eksploracją tekstów i danych jest ich analiza wyłącznie przy zastosowaniu zautomatyzowanej techniki służącej do analizowania tekstów i danych w postaci cyfrowej w celu wygenerowania informacji obejmujących w szczególności wzorce, tendencje i korelacje

Zgoda

Zastrzeżenie (zgoda), powinno być adekwatne do sposobu udostępniania utworów. W przypadku utworów publicznie udostępnionych w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym, zastrzeżenie następuje w formie nadającym się do odczytu maszynowego, wraz z metadanymi, w rozumieniu ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1524).

Projekt art. 26(3) ust. 3 pr. aut.

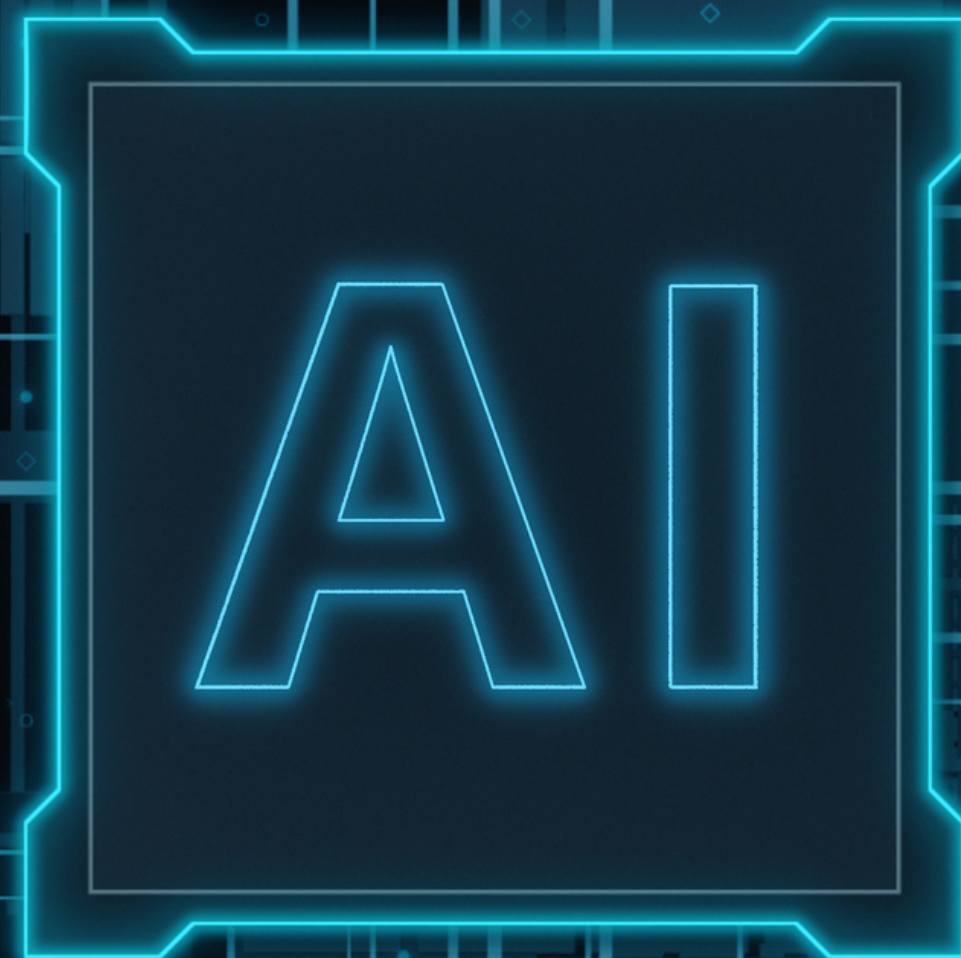
Los zwielokrotnień utworów
do uczenia maszynowego

Utwory zwielokrotnione
zgodnie do celów eksploracji
mogą być przechowywane
wyłącznie w celu eksploracji
tekstów i danych, tak długo,
jak jest to konieczne do
osiągnięcia tego celu.

Co dalej?

Kto ponosi odpowiedzialność za dokonane przez AI naruszenia praw autorskich i pokrewnych?

Jaki wpływ na umowę o stworzenie utworu ma ustalenie, że wytwór został wygenerowany przez maszynę?

Problemy

- Prawo autorskie, pokrewne, czy sui generis?
- Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez sztuczną inteligencję
- Współautorstwo sztucznej inteligencji i człowieka
- Wpływ monopolu na rozwój sztucznej inteligencji i na rynek

KONTAKT

<https://www.umcs.pl/pl/address-book-employee,1948,pl.html>

adrian.nieweglowski@mail.umcs.pl

(81) 537-57-44

UMCS, Plac Marii Curie-Skłodowskiej 5,
20-031 Lublin (pok. 220 na WPiA)

Dziękuję za uwagę

dr hab. Adrian Niewęłowski,
prof. UMCS